

RAZISKOVALNE TEHNIKE V PSIHOLOGIJI

- Znotraj metod psihologi uporabljajo *raziskovalne tehnike*.
- Poznamo: intervjuje, vprašalnike, psihološke teste, ocenjevalne lestvice in sociometrično tehniko

VPRAŠALNIKI:

- Vprašanja so postavljena v pisni obliki, spraševanci jih berejo in nanje odgovarjajo sami
- Poznamo vprašalnike odprtega in zaprtega tipa (ter kombinirane vprašalnike)

	PREDNOSTI	POMANJKLJIVOSTI
<i>Odprti tip vprašanj</i>	• Spraševancev ne omejujemo pri odgovorih, • Dobimo poglobljene in neizkrivljene podatke, • Podatke lahko uporabimo pri individualni obravnavi in pomoči, • Temeljitejši vpogled v raziskovalni problem.	• Zamudna in zahtevna analiza odgovorov, npr. kategoriziranje odgovorov, • Spraševanci niso pripravljeni sodelovati, ker je odgovarjanje preveč zahtevno.
<i>Zaprte tip vprašanj</i>	• Primerjanje odgovorov in analiziranje vprašalnikov je enostavno, • Hitrejša in lažja odgovarjanje za spraševance, zato obstaja večja verjetnost sodelovanja • Uporabnosti pri anketah • Potrebujemo manj časa, zato je uporaba takšnih vprašalnikov cenejša.	• Težko predvidevamo vse možne odgovore, zato so lahko rezultati izkrivljeni, • Spraševanci odgovarjajo manj premišljeno, • Spraševanci morajo veliko brati.

PRIMERI:

ODPRTI TIP VPRAŠANJ:

Opiši, kako se počutiš, ko doživiš neuspeh.

ZAPRTI TIP VPRAŠANJ:

Kako se počutiš, ko doživiš neuspeh?
(obkroži enega od odgovorov)

- Jezen sem sam nase
- Vseeno mi je, saj bo drugič bolje
- Žalosten sem
- Skrbi me, kaj si bodo mislili drugi

KOMBINACIJA OBEH TIPOV VPRAŠANJ:

Kako se počutiš, ko doživiš neuspeh?
(obkroži enega od odgovorov)

- Jezen sem sam nase
- Vseeno mi je, saj bo drugič bolje
- Žalosten sem
- Skrbi me, kaj si bodo mislili drugi
- Drugo: _____

PSIHOMETRIČNI TESTI

- Instrumenti za merjenje psihičnih lastnosti
- Ločimo *teste sposobnosti* in *teste osebnosti*
- S pomočjo vprašanj/ nalog dobimo nek številčni rezultat, ki nam pove nekaj o merjeni lastnosti testiranca
- Testi morajo biti standardizirani, zanesljivi in veljavni

INTERVJU

- Tehnika zbiranja podatkov, pri kateri smo v neposrednem stiku s spraševanci.
- Intervju je lahko strukturiran ali nestrukturiran.
- Pri strukturiranem intervjuju so vprašanja in načini odgovarjanja nanje vnaprej določeni (če so vnaprej podani tudi odgovori, pravimo da je intervju *standardiziran*)
- Pri nestrukturiranem intervjuju je vnaprej določena le okvirna vsebina, vprašanja pa se razlikujejo od primera do primera. Nestrukturiran intervju imenujemo tudi *nestandardiziran*.

OCENJEVALNE LESTVICE

- Z ocenjevalnimi lestvicami razporejamo proučevane pojave v kategorije ali pa jih razvrščamo po stopnjah.
- Vrste ocenjevalnih lestvic: opisne, številčne, grafične

PRIMERI:

OPISNA OCENJEVALNA LESTVICA

Javno nastopanje me spravlja v zadrego. (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Popolnoma drži
- b) Skoraj vedno drži
- c) Ne morem se odločiti
- d) Skoraj nikoli ne drži
- e) Ne drži

PRIMER ŠTEVILSKE OCENJEVALNE LESTVICE

Če dobim slabo oceno sem slabe volje. (Obkroži številko.)

1	2	3	4	5
nikoli				vedno

PRIMER GRAFIČNE OCENJEVALNE LESTVICE

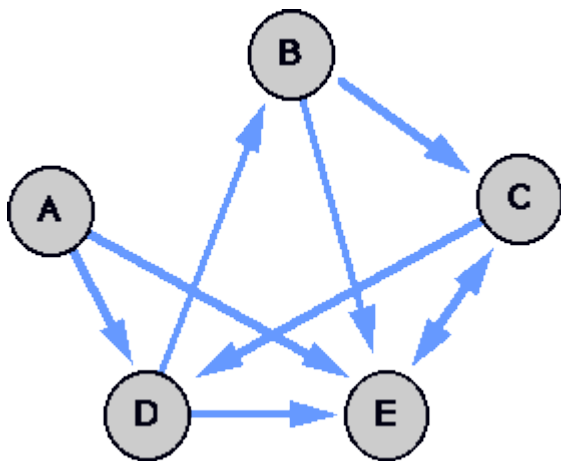
Moj najboljši prijatelj mora biti (označi z X na črti):

Ekstravertiran	_____	Introvertiran
Pasiven	_____	Aktiven
Inteligenten	_____	Neumen
Sproščen	_____	Napet

SOCIOMETRIČNA TEHNIKA

- S sociometrično tehniko ugotavljamo odnose med ljudmi znotraj manjših skupin.
- Odnose med njimi ponazorimo s sociogramom.
- Povezave med osebami so lahko eno- ali dvostranske.
- Oseba, ki je nihče ne izbere je osamljena.
- Oseba, ki jo izbere največ ljudi je zvezda.
- KLIKE so vase zaprte skupine, pri katerih se člani skupine vzajemno izbirajo.
- TRIKOTNIK je povezava med tremi osebami.
- PAR je povezava med dvema osebama.
- Lahko izračunamo *indeks priljubljenosti* (razmerje med seštevkom vseh dobljenih izbir in številom vseh možnih izbir)

SOCIOGRAM

Pri tem sociogramu je oseba A osamljena, oseba E pa je zvezda.

ETIKA PSIHOLOŠKEGA RAZISKOVANJA

Psihologi se pri raziskovanju morajo držati etičnih načel, ki so zbrana v etičnem kodeksu. Vsaka država ima svoj etični kodeks.

NEKAJ OSNOVNIH NAČEL:

- *Prostovoljno sodelovanje*
- *Seznanjenost (informiranost) z namenom raziskave*
- *Če je proučevanec mladoleten morajo v raziskavo privoliti starši*
- *Proučevanci med raziskavo ne smejo doživljati stresov*
- *Proučevanci lahko v vsakem trenutku odstopijo od raziskave*
- *Vsi pridobljeni podatki so strogo zaupne narave*
- *Vsak kodeks vsebuje načela o ravnanju z živalmi*